

Věc C-215/20

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora**

Datum doručení:

19. května 2020

Předkládající soud:

Verwaltungsgericht Wiesbaden (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

13. května 2020

Žalobce:

JV

Žalovaná:

Spolková republika Německo

Předmět původního řízení

Přípustnost předávání údajů o cestujících

Předmět a právní základ předběžné otázky

Výklad unijního práva, článek 267 SFEU

Předběžné otázky

1. Je směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/681 ze dne 27. dubna 2016 o [používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) pro] prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti (Úř. věst. 2016, L 119, s. 132, dále jen „směrnice 2016/681“), podle níž letečtí dopravci předávají rozsáhlé soubory údajů o všech cestujících bez výjimky útvarům pro informace o cestujících vytvořeným členskými státy a tyto údaje jsou zde bez konkrétního důvodu používány pro automatizované porovnání s databázemi a vzorci a následně

uchovávány po dobu pěti let, s přihlédnutím k účelu zamýšlenému směrnicí 2016/681 a k požadavkům určitosti a proporcionality, slučitelná s Listinou základních práv a svobod, zejména s články 7, 8 a 52 Listiny?

2. Zejména:

- a) Je čl. 3 bod 9 směrnice 2016/681 ve spojení s přílohou II této směrnice v rozsahu, v němž je v něm upraveno, že se pod pojmem „závažný trestný čin“ ve smyslu směrnice 2016/681 rozumí trestný čin uvedený v příloze II této směrnice, za který lze podle vnitrostátního práva členského státu uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené s odnětím osobní svobody s horní hranicí trestní sazby v délce nejméně tří let, s ohledem na dostatečnou určitost a požadavek proporcionality, slučitelný s články 7 a 8 Listiny?
- b) Je předávaná jmenná evidence cestujících (dále jen „údaje PNR“) v rozsahu, v němž je požadováno předání jména (čl. 8 odst. 1 první věta ve spojení s přílohou I bodem 4 směrnice 2016/681), informace o věrnostním programu cestujícího (čl. 8 odst. 1 první věta ve spojení s přílohou I bodem 8 směrnice PNR) a vyplnění rubriky „volný text“ s obecnými poznámkami (čl. 8 odst. 1 první věta ve spojení s přílohou I bodem 12 směrnice 2016/681), dostatečně určitá, aby odůvodňovala zásah do článků 7 a 8 Listiny?
- c) Je s články 7 a 8 Listiny a účelem směrnice 2016/681 slučitelné, aby nad rámec údajů o cestujících byly evidovány také údaje o třetích osobách, jako je cestovní agentura nebo zprostředkovatel (příloha I bod 9 směrnice 2016/681), opatrovníci nezletilých osob (příloha I bod 12 směrnice 2016/681) a další cestující (příloha I bod 17 směrnice 2016/681)?
- d) Je směrnice 2016/681 v rozsahu, v němž se na jejím základě předávají, zpracovávají a uchovávají údaje PNR nezletilých cestujících, slučitelná s články 7, 8 a 24 Listiny?
- e) Je čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/681 ve spojení s přílohou I bodem 18 této směrnice, podle níž letečtí dopravci předávají údaje API, také v rozsahu, v němž jsou totožné s údaji PNR, útvarům pro informace o cestujících, s ohledem na zásadu minimalizace údajů slučitelný s článkem 8 a 52 Listiny?
- f) Je čl. 6 odst. 4 směrnice 2016/681 jako právní základ pro určení kritérií, s nimiž jsou údaje porovnávány (tzv. vzorce), dostatečným oprávněným důvodem stanoveným zákonem ve smyslu čl. 8 odst. 2 Listiny a článku 52 Listiny, jakož i čl. 16 odst. 2 SFEU?
- g) Omezuje článek 12 směrnice 2016/681 zásah do článků 7 a 8 Listiny ještě na absolutně nezbytnou míru, jestliže jsou předávané údaje uchovávány útvary pro informace o cestujících členských států po dobu pěti let?
- h) Redukuje depersonalizace podle čl. 12 odst. 2 směrnice 2016/681 osobní údaje na míru nezbytně nutnou podle článků 8 a 52 Listiny, nejedná-li se

- přítom o nic jiného, než o pseudonymizaci, kterou lze kdykoliv vrátit do původního stavu?
- i) Musí být články 7, 8 a 47 Listiny vykládány v tom smyslu, že je podle nich nezbytné, aby cestující, jejichž údaje byly v rámci zpracování údajů PNR zpětně personalizovány (čl. 12 odst. 3 směrnice 2016/681), byli o této skutečnosti informováni a měli možnost soudního přezkumu?
 3. Je článek 11 směrnice 2016/681 v rozsahu, v němž umožňuje předávání údajů PNR třetím zemím, které nedisponují přiměřenou úrovní ochrany údajů, slučitelný s články 7 a 8 Listiny?
 4. Poskytuje čl. 6 odst. 4 čtvrtá věta směrnice 2016/681 dostatečnou ochranu před zpracováním zvláštních kategorií osobních údajů ve smyslu článku 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1; dále jen „GDPR“) a článku 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (Úř. věst. 2016, L 119, s. 89; dále jen „směrnice (EU) 2016/680“), jestliže lze v rubrice „obecné poznámky“ (příloha I bod 12 směrnice 2016/681) například uvést požadavky na stravu, na základě nichž lze činit závěry týkající takovéto zvláštní kategorie osobních údajů?
 5. Je slučitelné s článkem 13 GDPR, pokud letecký dopravce odkazuje cestující na svých internetových stránkách pouze na vnitrostátní prováděcí zákon (v projednávané věci Gesetz über die Verarbeitung von Fluggastdaten zur Umsetzung der Richtlinie (EU) 2016/681 [zákon o zpracování údajů o cestujících, kterým se provádí směrnice (EU) 2016/681]), ze dne 6. června 2017, BGBl. I s. 1484, dále jen „FlugDaG“)?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Listina základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) články 7, 8, 24, 47 a 52.

Článek 16 SFEU.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/681 ze dne 27. dubna 2016 o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti (Úř. věst. 2016, L 119, s. 132).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (Úř. věst. 2016, L 119, s. 89).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, s. 1, dále jen „GDPR“).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 1995, L 283, s. 31).

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Gesetz über die Verarbeitung von Fluggastdaten zur Umsetzung der Richtlinie (EU) 2016/681 (zákon o zpracování údajů o cestujících, kterým se provádí směrnice (EU) 2016/681)), dále jen „FlugDaG“).

Stručné shrnutí skutkového stavu a řízení

- 1 Dne 10. června 2017 vstoupil v platnost FlugDaG, kterým byla do německého práva provedena směrnice 2016/681. Tato směrnice upravuje předávání údajů PNR u letů z členských států Evropské unie do třetích zemí a z třetích zemí do členských států, jakož i zpracování těchto údajů.
- 2 Účelem směrnice 2016/681 je podle jejího čl. 1 odst. 2 prevence, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti. Směrnice ve svém článku 4 ukládá členským státům vytvoření takzvaných útvarů pro informace o cestujících, které jsou zodpovědné za shromažďování údajů PNR od leteckých dopravců a uchovávání, zpracování a předávání těchto údajů příslušným orgánům, jakož i výměnu údajů PNR a výměnu výsledků jejich zpracování. Podle článku 8 ve spojení s přílohou I směrnice 2016/681 musí členské státy uložit všem leteckým dopravcům povinnost předávat definované údaje PNR útvarům pro informace o cestujících toho členského státu, na jehož území bude let přistávat nebo z jehož území bude let zahájen. Podle článku 9 směrnice 2016/681 si mohou členské státy údaje PNR mezi sebou vyžádat a vzájemně si je předávat. Za podmínek stanovených v článku 11 směrnice lze údaje předávat také třetím zemím. Podle čl. 12 odst. 2 směrnice 2016/681 mají být uložené údaje o cestujících, které mají být uchovávány po dobu pěti let, po uplynutí doby šesti měsíců „depersonalizovány“, což znamená, že jsou maskovány prvky údajů, který by mohly sloužit k přímé identifikaci cestujícího. Za podmínek stanovených v čl. 12 odst. 3 směrnice 2016/681 však lze tyto depersonalizované prvky znovu personalizovat. Článek 6 směrnice upravuje

zpracování údajů, které má probíhat zejména jejich automatizovaným porovnáním s databázemi a předem stanovenými kritérii (ve FlugDaG označovanými jako „vzorce“).

- 3 Žalobce letěl s leteckým dopravcem Lufthansou dne 28. dubna 2019 z Frankfurtu nad Mohanem (Německo) do Bogoty (Kolumbie) a dne 7. května 2019 z Rio de Janeira (Brazílie) zpět do Frankfurtu nad Mohanem. Od žalované požaduje vymazání svých údajů týkajících se těchto letů.

Stručný popis odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 4 Pro rozhodnutí sporu v původním řízení je rozhodující, zda je směrnice 2016/681 jako celek nebo její části v rozporu s Listinou. V tom případě by nebylo možno použít FlugDaG jako prováděcí zákon, sporné zpracování údajů by proto nebylo přípustné a žalobce by měl nárok na jejich vymazání.

K otázce 1: Je směrnice 2016/681 jako celek slučitelná s Listinou?

- 5 Různé způsoby zpracování údajů PNR, které stanoví směrnice 2016/681 a FlugDaG, zasahují do oblasti ochrany základního práva na respektování soukromého života, které je zaručeno článkem 7 Listiny. Toto právo se totiž vztahuje na veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné osobě (viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, Volker a Markus Schecke a Eifert, C-92/09 a C-93/09, EU:C:2010:662, bod 52), tedy také na informace uvedené v příloze směrnice 2016/681 o osobách dotčených zpracováním údajů PNR. Způsoby zpracování údajů PNR stanovené ve směrnici 2016/681 mimoto spadají pod článek 8 Listiny, protože představují zpracování osobních údajů ve smyslu tohoto článku a musejí tedy nutně splňovat požadavky na ochranu údajů stanovené v tomto článku (viz posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:592, bod 123).
- 6 Jak již Soudní dvůr rozhodl, sdělování osobních údajů třetí straně, například veřejnému orgánu, je zásahem do základního práva zakotveného v článku 7 Listiny bez ohledu na to, jak jsou poskytnuté informace následně využity. Totéž platí pro uchovávání osobních údajů a pro jejich zpřístupňování za účelem jejich využití veřejnými orgány. V tomto ohledu není důležité, zda dotyčné informace o soukromém životě představují citlivé údaje nebo zda dotyčné osoby utrpěly z důvodu tohoto zásahu případné nepříznivé následky (viz posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:529, bod 124). To samé platí také pro článek 8 Listiny v rozsahu, v jakém se jedná o zpracování osobních údajů (viz posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:529, bod 126).
- 7 Je pravdou, že se práva zakotvená v člancích 7 a 8 Listiny neprojeví jako absolutní výsady, ale musí být nahlížena ve vztahu k jejich společenské funkci (viz posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:529, bod 136). Omezení těchto práv může být za účelem dosažení cílů obecného zájmu, mezi něž patří také

potírání teroristických činů a závažné trestné činnosti (viz posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:529, bod 149), jistě přípustné. Zásahy do základních práv však musí být vhodné a nezbytné k dosažení těchto cílů a nesmí být nepřiměřené v úzkém slova smyslu. Navíc musí být podle čl. 52 odst. 1 Listiny každé omezení výkonu unijních práv a svobod stanoveno zákonem a respektovat podstatu těchto práv a svobod. Při dodržení zásady proporcionality mohou být omezení zavedena pouze tehdy, pokud jsou nezbytná a pokud skutečně odpovídají cílům obecného zájmu, které uznává Unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého. (viz posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:529, bod 138).

- 8 Zásada proporcionality podle ustálené judikatury Soudního dvora vyžaduje, aby akty unijních orgánů byly způsobilé k uskutečnění legitimních cílů sledovaných dotčenou právní úpravou a nepřekračovaly meze toho, co je přiměřené a nezbytné k dosažení těchto cílů (rozsudek ze dne 8. dubna 2014, Digital Rights Ireland a další, C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238, bod 46). Pokud jde o právo na respektování soukromého života, podle ustálené judikatury Soudního dvora ochrana tohoto základního práva vyžaduje, aby výjimky z ochrany osobních údajů a její omezení byly činěny v mezích toho, co je naprosto nezbytné (rozsudek ze dne 8. dubna 2014, Digital Rights Ireland a další, C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238, bod 52).
- 9 Aby byl tento požadavek splněn, musí právní úprava, která takovýto zásah obsahuje, určit jasná a přesná pravidla pro rozsah a použití dotčeného opatření a stanovit minimální požadavky. Osoby, jejichž údaje byly předány, tak musí mít dostatečné záruky umožňující účinně chránit své osobní údaje proti riziku zneužití. Taková právní úprava musí zejména vymezit okolnosti a podmínky, za nichž může být přijato opatření týkající se zpracovávání takových údajů, čímž zaručí, že se zásah omezí na to, co je nezbytně nutné. Potřeba takových záruk je o to významnější v případě, kdy jsou osobní údaje zpracovávány automaticky. To platí o to více, jedná-li se o ochranu zvláštních kategorií citlivých osobních údajů (rozsudek ze dne 8. dubna 2014, Digital Rights Ireland a další, C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238, bod 54 a násl.).
- 10 Existují vážné pochybnosti, zda směrnice 2016/681 tyto požadavky v každém ohledu splňuje.
- 11 Podle ustanovení směrnice 2016/681 jsou letečtí dopravci povinni u každého jednotlivého letu předávat údaje PNR bez výjimky všech cestujících útvarům pro informace o cestujících členských států, které tyto údaje automaticky zpracovávají a trvale uchovávají. Není přitom zapotřebí žádný určitý důvod, například konkrétní náznaky o vazbě na mezinárodní terorismus nebo organizovanou trestnou činnost. Důsledkem toho je, že během krátké doby jsou zpracovávány stovky miliard datových záznamů. „Uchovávání údajů“ o cestujících se tedy zásadním způsobem zjevně týká základních práv velmi široké části všech občanů Evropy.

- 12 Předávané údaje, které stanoví čl. 8 odst. 1 první věta ve spojení s přílohou I směrnice 2016/681, jsou velmi rozsáhlé a kromě jména a adresy cestujících a celého průběhu cesty obsahují také údaje o jejich zavazadlech, spolucestujících, všechny typy platebních informací a také blíže nedefinované „obecné poznámky“. Z komplexu těchto údajů lze odvodit informace o soukromém a obchodním životě dotčených osob. Vyplývá z nich totiž, kdo, kdy a v doprovodu koho kam cestoval, jaký platební prostředek přitom použil a jaké kontaktní údaje uvedl a zda dotčená osoba cestovala s lehkým či těžkým zavazadlem. Prostřednictvím rubriky „obecné poznámky“ lze přidat ještě další údaje, jejichž rozsah je zcela nejasný (k tomu více v následujícím textu).
- 13 Předkládající soud považuje zpracování a uchovávání údajů PNR za srovnatelné s uchováváním údajů v oblasti telekomunikací. K tomu Soudní dvůr uvedl, že představuje velmi rozsáhlý a zvláště závazný zásah do článků 7 a 8 Listiny. Masové, bezdůvodné ukládání rozsáhlých záznamů, které umožňuje odvodit informace o soukromém a obchodním životě dotčených osob, může v těchto osobách vyvolávat dojem, že jsou pod neustálým dohledem (rozsudek ze dne 8. dubna 2014, Digital Rights Ireland a další, C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238, bod 37).
- 14 Ve svém prvním rozsudku týkajícím se uchovávání údajů Soudní dvůr určil, že toto uchovávání je v rozporu se základními právy mimo jiné proto, že jsou uchovávány údaje také o osobách, v jejichž případě neexistuje žádný důvod se domnívat, že by jejich chování mohlo být nepřímou nebo vzdáleně souviset se závažnou trestnou činností (rozsudek ze dne 8. dubna 2014, Digital Rights Ireland a další, C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238, bod 58). To platí také pro zpracování a uchovávání údajů PNR, což ukazuje, že ustanovení směrnice 2016/681 překračují hranice toho, co je nezbytné pro dosažení cílů této směrnice, a jsou tedy nepřiměřené ve smyslu judikatury Soudního dvora. Údaje PNR jsou navíc, na rozdíl od údajů o telekomunikačním provozu v rámci uchovávání údajů, nejen bezdůvodně uchovávány, nýbrž také dále zpracovávány, to znamená automaticky porovnávány s databázemi a takzvanými „vzorci“.

K otázce 2 a): Pojem „závažná trestná činnost“

- 15 Sporná je také určitost a proporcionalita shromažďování a zpracování údajů PNR s ohledem na delikty, jež mají být tímto postupem potírány. Proklamovaným cílem směrnice 2016/681 je prevence, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti. Podle čl. 3 bodu 9 směrnice se „závažným trestným činem“ rozumí trestný čin uvedený v příloze II, za který lze podle vnitrostátního práva členského státu uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené s odnětím svobody s horní hranicí trestní sazby v délce nejméně tří let. Příloha II směrnice 2016/681 obsahuje seznam 26 trestných činů podle čl. 3 bodu 9. Patří mezi ně například korupce (bod 6), podvod (bod 7), počítačová trestná činnost/kyberkriminalita (bod 9) a trestné činy proti životnímu prostředí (bod 10).

- 16 Sporná je předně určitost těchto ustanovení. Německé trestní právo například nezná skutkovou podstatu trestného činu „korupce“, nýbrž se v tomto případě jedná o nadřazené označení pro celou řadu trestných činů. To samé platí pro pojmy „podvod“, „počítačová trestná činnost“ a „trestné činy proti životnímu prostředí“.
- 17 Tato skutečnost a odkaz na příslušnou trestní sazbu v jednotlivých členských státech v čl. 3 bodě 9 směrnice 2016/681 vede k tomu, že údaje PNR jsou v různých členských státech Unie používány nejednotně. Je totiž na jednotlivých členských státech, zda určité delikty přes příslušnou trestní sazbu ve vnitrostátním trestním zákoníku zahrnou pod „závažnou trestnou činnost“ ve smyslu směrnice 2016/681, či nikoliv.
- 18 S ohledem na přiměřenost tohoto ustanovení je pochybná rovněž horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody v délce nejméně tři let, kterou stanoví čl. 3 bod 9. Podle německého trestního práva sem spadá obrovské množství deliktů, jejichž klasifikace jako „závažná trestná činnost“ se jeví jako velmi sporná. Například podle ustanovení § 263 německého Strafgesetzbuch (trestní zákoník, dále jen „StGB“) činí trestní sazba již za běžný podvod trest odnětí svobody v trvání až pěti let. Totéž platí například pro přechovávání věcí pocházejících z trestné činnosti (§ 259 StGB), počítačový podvod (§ 263a StGB) nebo zpronevěru (§ 266 StGB). Všechny tyto delikty lze zařadit mezi trestné činy uvedené v příloze II směrnice 2016/681 (zejména pod „podvod“ uvedený v bodě 6). Takovéto delikty však patří mezi velmi častou „běžnou kriminalitu“ a mohou se vyskytovat také v zanedbatelných případech. Pak ale jejich shromažďování na základě směrnice 2016/681 nemá nic společného se zamezením a stíháním závažné trestné činnosti.

K otázce 2 b): Určitost údajů PNR

- 19 Vzhledem ke skutečnosti, že Soudní dvůr požaduje jasná a přesná pravidla pro rozsah a použití dotčených opatření (viz posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:592, bod 141), nejsou některé údaje PNR předávané leteckými dopravci útvarům pro informace o cestujících členských států v příloze I směrnice 2016/681 určeny s dostatečnou přesností.
- 20 Není zcela jasné, co je myšleno pod předávaným(i) „jménem (jmény)“ (příloha I bod 4 směrnice 2016/681). To se odrazilo v německém provedení [směrnice] v ustanovení § 2 bodech 1 a 9 FlugDaG, podle něž má být předáno příjmení, rodné jméno, jména a případný titul, jakož i ostatní údaje o jméně. V běžném jazyce se na dotaz na jméno obvykle neuvádí také rodné jméno. Zůstává tedy nejasné, co spadá do „jména (jmen)“ uvedeného v příloze I bodě 4 směrnice 2016/681. Dále je sporné, zda má být za součást jména ve smyslu směrnice považován také akademický titul.
- 21 V případě předávání a zpracování údajů o věrnostním programu cestujícího (příloha I bod 8 směrnice 2016/681) jde také o neurčitost právní úpravy. Nejasné zejména je, zda je myšlena pouze účast na věrnostním programu pro cestující

nebo také konkrétní informace o letech a rezervacích osoby, která je do takového programu zapojena.

- 22 Formulace „obecné poznámky, včetně ...“ v příloze I bodu 12 směrnice 2016/681 je pojata velmi široce a není uchopitelná. Jak vyplývá ze slova „včetně“, jedná se pouze o uvedení příkladů, nikoliv o konečný výčet. Navíc mohou být při vyplňování této rubriky volným textem sděleny také informace nijak nesouvisející s účelem předávání údajů PNR (viz také již posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:592, bod 160). Tato formulace by mohla zejména umožňovat předávání také takových informací, jejichž předání směrnice 2016/681 právě připustit nechce, a sice citlivých údajů, které nemají být podle bodu 15 odůvodnění směrnice 2016/681 shromažďovány (k tomu také čtvrtá otázka).

K otázce 2 c): Dotčené třetí osoby

- 23 Podle čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/681 má tato směrnice upravovat předávání údajů PNR o cestujících leteckými dopravci na letech mimo EU a zpracování těchto údajů členskými státy. Podle čl. 3 bodu 4 se rozumí „cestujícím“ každá osoba, včetně cestujících na letech s přestupem a tranzitních letech, kromě členů posádky, která je nebo má být se souhlasem leteckého dopravce letecky přepravena, přičemž tento souhlas je vyjádřen zápisem této osoby na seznam cestujících. V příloze I směrnice 2016/681 je však uvedeno několik předávaných údajů, které se netýkají takto definovaných „cestujících“. V tomto ohledu jsou ustanovení směrnice rozporuplná.
- 24 Stanoví-li například příloha I bod 9 směrnice, že v rámci zpracování údajů PNR budou shromažďovány informace o cestovní agentuře a jejím zprostředkovateli, pak je to v rozporu s čl. 3 bodem 4 směrnice 2016/681. Podle přílohy I bodu 12 mají být v rubrice „obecné poznámky“ uváděny zejména informace týkající se opatrovníka nezletilých při odletu a příletu, jakož i zprostředkovatele při odletu a příletu.
- 25 Všechny uvedené údaje zjevně nespádají do skupiny cestujících definované v čl. 3 bodě 4 směrnice 2016/681. Přesto však je mají letečtí dopravci předávat útvarům pro informace o cestujících členských států a ty je mají uchovávat. V tomto ohledu vychází předkládající soud z toho, že se tato ustanovení neomezují na to, co je nezbytně nutné ve smyslu judikatury Soudního dvora (viz posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:592, bod 141). Pro všechny dotčené třetí osoby navíc vyvstává otázka, jak mají být o zpracování svých osobních údajů informováni podle článku 14 GDPR.
- 26 Podle přílohy I bodu 17 směrnice 2016/681 mají být předávány a zpracovávány údaje PNR také o spolucestujících. Z pohledu spolucestujících jsou tak údaje shromažďovány dvakrát, neboť tito cestující jsou beztak již dotčení zpracováním údajů PNR. Tím je tedy významně porušována zásada minimalizace údajů (viz čl. 5 odst. 1 písm. c) GDPR).

K otázce 2 d): Nezletilé osoby

- 27 Podle směrnice 2016/681 musí letecké společnosti předávat útvarům pro informace o cestujících členských států údaje PNR o všech cestujících bez výjimky, jsou tím tedy dotčeni také nezletilí cestující.
- 28 Zpracování údajů o nezletilých osobách může na jedné straně sloužit účelu preventivního a/nebo represivního postupu proti nezletilým, kteří jsou (domněle) zapleteni do terorismu a jiné závažné trestné činnosti, na druhé straně ochraně nezletilých, aby například sloužily odhalování nebo stíhání obchodu s dětmi. Pro oba tyto rozdílné cíle jsou zapotřebí různá ustanovení. To ozřejmuje článek 6 směrnice 2016/680, podle něž je zapotřebí, pokud je to možné, jasně rozlišovat mezi osobními údaji různých kategorií subjektů údajů. Mezi tyto různé kategorie patří zejména osoby, u nichž existují závažné důvody se domnívat, že spáchaly trestný čin nebo se jej chystají spáchat (čl. 6 písm. a) směrnice 2016/680) a osoby, které se staly obětí trestného činu nebo u kterých některé skutečnosti vedou k domněnce, že by obětí trestného činu mohly být (čl. 6 písm. c) směrnice 2016/680).
- 29 Jsou-li za účelem represivního nebo preventivního postupu proti nezletilým shromažďovány a zpracovávány údaje, je ale zapotřebí dbát na to, že trestní stíhání na základě poznatků ze zpracování údajů PNR přichází do úvahy pouze u mladistvých, kteří jsou již trestně odpovědní. V tomto ohledu směrnice 2016/681 překračuje to, co je nezbytně nutné, neboť neobsahuje omezení na údaje trestně odpovědných nezletilých osob.
- 30 Ohledně shromažďování a zpracování údajů PNR za účelem ochrany nezletilých je nutno přihlídnout k obzvláštní zranitelnosti dětí a mladistvých. To podtrhuje článek 24 Listiny, který jim v zájmu jejich zvláštní ochrany přiznává vlastní unijní základní práva. Tato obzvláštní zranitelnost platí také s ohledem na zpracování jejich osobních údajů. Má-li shromažďování a zpracování údajů PNR nezletilých cestujících sloužit zabránění resp. stíhání trestné činnosti, která je namířena proti dětem, zdají se být ustanovení směrnice 2016/681 k tomuto účelu nevhodná. Zpracování údajů PNR směřuje k vyhledání příp. rozpoznání podezřelých osob. Za tímto účelem jsou údaje PNR automaticky porovnávány s databázemi a vzorci, což umožňuje vyhledat podezřelé osoby (viz čl. 6 odst. 2 směrnice 2016/681). Údaje nezletilých ale v kontextu ochrany nezletilých před obchodem s dětmi právě nejsou údaji o podezřelých osobách, nýbrž naopak údaji osob vyžadujících ochranu. Vzhledem k tomu s nimi musí být nakládáno jinak. Není pak nezbytné je porovnávat se vzorci. V tomto ohledu směrnice 2016/681 ohledně nakládání s údaji PNR nezletilých cestujících zjevně neobsahuje dostatečně specifická ustanovení.

K otázce 2 e): Údaje API

- 31 Článek 8 odst. 2 směrnice 2016/681 stanoví, že členské státy musí přijmout nezbytná opatření k zajištění toho, aby útvarům pro informace o cestujících byly

předávány také rozšířené údaje o cestujících ve smyslu přílohy I bodu 18 této směrnice (údaje API) včetně typu, čísla, země vydání a data pozbytí platnosti dokladu totožnosti, státní příslušnosti, příjmení, jména, pohlaví, data narození, letecké společnosti, čísla letu, data odletu, data příletu, místa odletu, místa příletu, času odletu a času příletu. V tomto ohledu se údaje API často překrývají s beztak předávanými údaji PNR, jako jsou data zamýšlené cesty (příloha I bod 3 směrnice 2016/681), jméno (příloha I bod 4 směrnice 2016/681) a úplná trasa (příloha I bod 7 směrnice 2016/681).

- 32 Toto zdvojené zpracování údajů PNR je v rozporu se zásadou minimalizace údajů zakotvenou mimo jiné ve směrnici 2016/680. Tuto zásadu lze dovodit předně z čl. 4 odst. 1 písm. c) směrnice 2016/681, který upravuje, že osobní údaje musí být omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelům, pro které jsou zpracovávány. Článek 20 odst. 1 směrnice 2016/680 konkretizuje tuto zásadu v tom smyslu, že členské státy mají stanovit, že správce zavede opatření, jejichž účelem je provádět zásady ochrany údajů, jako je minimalizace údajů, účinným způsobem. Krom toho čl. 20 odst. 2 této směrnice stanoví, že mají být zpracovávány pouze osobní údaje, jež jsou pro každý konkrétní účel daného zpracování nezbytné.

K otázce 2 f): Právní základ pro vzorce

- 33 Podle čl. 6 odst. 3 písm. b) směrnice 2016/681 mají být údaje PNR předávané leteckými dopravci útvarům pro informace o cestujících členských států zpracovány na základě předem stanovených kritérií (takzvaných vzorců). Článek 6 odst. 4 druhá a čtvrtá věta směrnice 2016/681 stanoví, že tato předem stanovená kritéria musí být cílená, přiměřená a specifická a nesmí být založena na rasovém ani etnickém původu dané osoby, jejích politických názorech, náboženském či filozofickém přesvědčení, členství v odborových organizacích, zdraví, sexuálním životě nebo sexuální orientaci. Stanovení vzorců je podle čl. 6 odst. 4 třetí věty směrnice 2016/681 úkolem příslušného útvaru pro informace o cestujících členských států.
- 34 Celková podoba zpracování na základě vzorců tedy obsahově zůstává plně v kompetenci exekutivy jednotlivých členských států. To musí vést k tomu, že členské státy Unie používají různé vzorce a cestující jsou v závislosti na cíli cesty podrobeni různým vzorcům, které mohou vést k naprosto rozdílným výsledkům.
- 35 Je sporné, zda je to slučitelné s čl. 8 odst. 2 a článkem 52 Listiny, jakož i s čl. 16 odst. 2 SFEU. Podle čl. 8 odst. 2 věty Listiny musí být osobní údaje zpracovány korektně, k přesně stanoveným účelům a na základě souhlasu dotčené osoby nebo na základě jiného oprávněného důvodu stanoveného zákonem. Podle čl. 52 odst. 1 první věty Listiny musí být každé omezení výkonu práv a svobod, které jsou jí uznány, stanoveno zákonem. Podle čl. 16 odst. 2 SFEU Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem pravidla o ochraně fyzických osob při zpracovávání osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a členskými státy, pokud vykonávají činnosti spadající do oblasti působnosti práva Unie.

- 36 K odůvodnění zásahů do unijních základních práv je nezbytná nejen existence nějaké zákonné úpravy, nýbrž tato úprava musí být také dostatečně specifická (viz rozsudek ze dne 21. prosince 2016, AGET Iraklis, C-201/15, EU:C:2016:972, bod 99). Osoby, na které se zákon vztahuje, musí mít možnost předvídat důsledky takového zákona, přičemž je třeba strpět otevřené ustanovení, není-li specifičtější ustanovení pro předmět takové úpravy možné (rozsudek ze dne 20. května 2003, Österreichischer Rundfunk a další, C-465/00, C-138/01 a C-139/01, EU:C:2003:294, bod 77).
- 37 Článek 6 odst. 4 směrnice 2016/681 tyto požadavky nesplňuje. Ustanovení čl. 6 odst. 4 druhé věty této směrnice představuje neurčité slovní formulace, jež předstírají konkretizaci kritérií, která ve skutečnosti neexistuje. Článek 6 odst. 4 třetí věta směrnice přenechává podstatné a zásadně významné rozhodnutí, které údaje mají být při stanovení kritérií resp. vzorců pro automatizované porovnání použity, v plném rozsahu jednotlivým členským státům. Vzhledem k předmětu úpravy to však není nezbytně nutné. Evropský zákonodárce bez dalšího mohl uvést konkrétní údaje resp. kritéria, která mají být při vytváření vzorců použita či nepoužita. V tomto ohledu se mezi členskými státy neliší trestná činnost příp. terorismus, k nimž v jednotlivých členských státech dochází, ani kritéria, podle nichž lze vypátrat podezřelé.
- 38 Jako jediný kontrolní mechanismus pro přiměřenost vzorců vytvořených členskými státy stanoví čl. 6 odst. 7 ve spojení s čl. 5 směrnice 2016/681, že pracovník pro ochranu údajů musí mít přístup k útvaru pro informace o cestujících. Pracovník pro ochranu údajů je však podle čl. 5 odst. 1 této směrnice jmenován útvarem pro informace o cestujících samotným a je zpravidla jeho zaměstnancem, jeho nezávislost tudíž není již předem zaručena (k nezávislosti orgánu pro dohled nad ochranou údajů viz rozsudky ze dne 9. března 2010, Komise v. Německo, C-518/07, EU:C:2010:125, a ze dne 16. října 2012, Komise v. Rakousko, C-614/10, EU:C:2012:631).

K otázce 2 g): Doba uchovávání

- 39 Podle čl. 12 odst. 12 odst. 1 směrnice 2016/681 jsou údaje PNR uchovávány po dobu pěti let. Podle druhé věty bodu 25 odůvodnění této směrnice musí být údaje PNR, vzhledem ke své povaze a jejich využívání, uchovávány po nezbytně nutnou dobu. Není však objasněno, proč má být nezbytná doba pěti let.
- 40 Překládajícímu soudu není zjevné, proč je zapotřebí tak dlouhá doba uchovávání. Poté, co jsou cestující posouzeni před svým plánovaným příletem do nebo odletem z členského státu podle čl. 6 odst. 4 první věty směrnice 2016/681, aniž by přitom byly zjištěny nesrovnalosti, neexistuje žádný objektivní důvod se domnívat, že by mohli mít byť jen nepřímou souvislost s teroristickými činy nebo závažnou trestnou činností. Chybí tedy dostatečná souvislost mezi uložením údajů PNR a cíli sledovanými směrnicí 2016/681. Pouze v případě konkrétních důvodů domnívat se, že určití cestující představují riziko, se dlouhodobé uchovávání jeví jako přiměřené (viz posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:592, bod

204 a násl.). Pouhá teoretická možnost, že by údaje mohly být někdy relevantní pro bezpečnost, naproti tomu nemůže postačovat k odůvodnění hlubokého zásahu do základních práv, který spočívá v několikaletém uchovávání osobních údajů.

- 41 Soudní dvůr již v souvislosti s jinou formou bezdůvodného, hromadného uchovávání osobních údajů konstatoval, že směrnice, která stanoví dobu uchovávání v délce až 24 měsíců, nezaručuje omezení tohoto zásahu na nezbytné minimum (rozsudek ze dne 8. dubna 2014, Digital Rights Ireland a další, C-293/12 a C-594/12, EU:2014:238, bod 63). Je-li v tomto případě uchovávání údajů již doba 24 měsíců příliš dlouhá, tím více to platí pro dobu pěti let, jak je tomu v projednávané věci.

K otázce 2 h): Depersonalizace

- 42 Takzvaná depersonalizace má podle bodu 25 odůvodnění směrnice 2016/681 zaručit nejvyšší úroveň ochrany údajů. To se jeví jako nanejvýš sporné. „Depersonalizace“ údajů PNR, jak je nazývána v čl. 12 odst. 2 této směrnice, která má proběhnout po šesti měsících, nic nemění na nepřiměřenosti doby uchovávání.
- 43 Nejprve je nutno konstatovat, že označení „depersonalizace“ je nesystémové a zavádějící. Jedná se jednoduše o pseudonymizaci údajů ve smyslu čl. 3 bodu 5 směrnice 2016/680. Ta se od anonymizace liší tím, že, na rozdíl od této, není propojení údajů s konkrétní osobou znemožněno natrvalo a s konečnou platností, nýbrž zůstává možnost znovu zpřístupnit úplné údaje (viz čl. 12 odst. 3 směrnice 2016/681), lze tedy bez problémů obnovit přímou vazbu na osobu. Je proto nejasné, proč není použit pojem pseudonymizace, jako ve směrnici 2016/680. Pseudonymizace ale vzhledem k možnosti návratu do původního stavu snižuje intenzitu zásahu do základních práv podstatně méně, než skutečná anonymizace.
- 44 Navíc je nutno dodržovat čl. 4 odst. 1 písm. e) směrnice 2016/680. Podle tohoto ustanovení mají být osobní údaje uchovávány ve formě umožňující identifikaci subjektů údajů po dobu ne delší, než je nezbytné pro účely, pro které jsou zpracovávány. V případě depersonalizace, jak ji nazývá čl. 12 odst. 2 směrnice 2016/681, zůstává možnost identifikace subjektu údajů po celou pětiletou dobu uchování, jak dokládá čl. 12 odst. 3 směrnice 2016/681, který umožňuje (znovu) zpřístupnění údajů (zpětnou personalizaci) po uplynutí šesti měsíců. Není však zjevné, a ani to normotvůrce neodůvodnil, že by to bylo pro účely směrnice 2016/681 nezbytně nutné.

K otázce 2 i): Informování po zpětné personalizaci

- 45 Směrnice 2016/681 neobsahuje žádnou právní úpravu, která by stanovila, že dotčené osoby budou uvědoměny v případě, že budou znovu zpřístupněny jejich úplné údaje PNR uchovávané útvarů pro informace o cestujících členských států podle čl. 12 odst. 3 této směrnice. Je pouze stanoveno, že toto zpřístupnění musí

schválit „soudní orgán“ nebo jiný vnitrostátní orgán (čl. 12 odst. 3 písm. b) směrnice 2016/681).

- 46 Soudní dvůr již ve svém posudku k dohodě mezi Evropskou unií a Kanadou uvedl, že podle této plánované dohody by cestující sice měli být o obecném zpracování jejich dat v rámci bezpečnostních a hraničních kontrol prostřednictvím internetové stránky vyrozuměni, že však toto obecné vyrozumění jim neumožňuje zjistit, zda jsou jejich údaje využívány příslušným orgánem nad rámec těchto kontrol (posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:592, bod 223). Posudek Soudního dvora dále doslovně stanoví: V případech..., kdy jsou dány objektivní skutečnosti odůvodňující takové využití a vyžadující předchozí svolení soudního orgánu nebo nezávislého správního orgánu, se tedy individuální vyrozumění cestujících v letecké dopravě jeví být nezbytným. Totéž platí v případě, kdy jsou údaje PNR cestujících v letecké dopravě sdělovány jiným veřejným orgánům nebo jednotlivcům“ (posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:592, bod 223).
- 47 Předkládající soud má za to, že toto hodnocení Soudního dvora lze přenést na směrnici 2016/681, a že dotčené osoby musí být individuálně informovány o zpřístupnění úplných údajů. Bude-li Soudní dvůr toho názoru, že by bezodkladné vyrozumění dotčených osob o zpřístupnění úplných údajů příliš ohrozilo účel prevence, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti, pak by podle názoru předkládajícího soudu bylo nutno vyrozumět dotčené osoby nejpozději v okamžiku, kdy již není nutno se obávat ohrožení účelu zpřístupnění úplných dat, například z důvodu ukončení vyšetřování.
- 48 Dotčená osoba má též podle článku 47 Listiny právo na to, aby přezkum provedl nezávislý, nestranný a předtím zákonem zřízený soud a nikoliv „soudní orgán“. V projednávané věci je však jakýkoliv opravný prostředek vyloučen.

K otázce 3: Zasílání informací třetím státům

- 49 Podle článku 11 odst. 1 směrnice 2016/681 smí být údaje PNR a výsledky jejich zpracování v určitých případech předány třetí zemi, pokud jsou splněny podmínky stanovené v článku 13 rámcového rozhodnutí 2008/977/SVV, předání je nezbytné pro účely této směrnice, dotčená třetí země souhlasí s tím, že předá údaje další třetí zemi, pouze pokud je to zcela nezbytné pro účely této směrnice a pouze s výslovným souhlasem daného členského státu a pokud jsou splněny podmínky podle čl. 9 odst. 2 směrnice.
- 50 Článek 11 odst. 2 směrnice 2016/681 upravuje výjimku z tohoto požadavku, neboť stanoví, že bez ohledu na čl. 13 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2008/977/SVV (nyní článek 38 směrnice 2016/680) je předání údajů PNR bez předchozího souhlasu členského státu, z něhož jsou údaje obdrženy, povoleno ve výjimečných případech a pouze pokud je takové předání třetí zemi nezbytné za účelem reakce na konkrétní a skutečné ohrožení členského státu nebo třetí země v

souvislosti s teroristickými činy nebo závažnou trestnou činností a předchozí souhlas nelze včas získat.

- 51 Vzhledem k tomu, že předáním třetím zemím získají k údajům PNR přístup jejich orgány, musí všechny zásady týkající se zpracování údajů, které mají zaručit proporcionalitu s tím spojených zásahů do základních práv a přiměřenou úroveň bezpečnosti dat, platit také pro třetí země. V tomto smyslu Soudní dvůr ve svém posudku k dohodě mezi EU a Kanadou jasně stanovil, že k předání osobních údajů z Unie do třetí země může dojít pouze za předpokladu, že tato země zajišťuje takovou úroveň ochrany základních práv a svobod, která je v zásadě rovnocenná úrovni zaručené v rámci Unie. Tím se má zamezit obcházení úrovně ochrany stanovené touto dohodou předáváním osobních údajů do třetích zemí a zajistit zachování úrovně ochrany poskytované unijním právem (posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:592, bod 214). Z toho Soudní dvůr dovodil, že k předání osobních údajů třetí zemi je přípustné pouze v případě, že mezi Uníí a dotyčnou třetí zemí bude uzavřena dohoda rovnocenná dohodě mezi EU a Kanadou, anebo bude existovat rozhodnutí Komise na základě čl. 25 odst. 6 směrnice 95/46 (nyní čl. 45 odst. 3 GDPR), kterým bude konstatováno, že uvedená třetí země zajišťuje odpovídající úroveň ochrany ve smyslu unijního práva, a které se bude vztahovat na orgány, jimž mají být údaje PNR předány (posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:592, bod 214).
- 52 Tyto podmínky jsou článkem 11 směrnice 2016/681 obcházeny. Článek 11 odst. 1 písm. a) této směrnice odkazuje na článek 13 rámcového rozhodnutí 2008/977/SVV. Toto rámcové rozhodnutí bylo zrušeno směrnicí 2016/680. Odkazy na toto rámcové rozhodnutí proto nyní platí jako odkazy na směrnici 2016/680, viz článek 59 této směrnice. Článku 13 zrušeného rámcového rozhodnutí 2008/977/SVV v zásadě odpovídají články 35 až 38 směrnice 2016/680.
- 53 Článek 35 odst. 1 písm. d) směrnice 2016/680 podmiňuje předávání údajů třetí zemi tím, že Komise přijala rozhodnutí o odpovídající ochraně podle článku 36 nebo v případě, že takové rozhodnutí neexistuje, že byly poskytnuty vhodné záruky podle článku 37 nebo, neexistují-li ani tyto, že se jedná o případ výjimky podle článku 38. Odkaz na článek 13 rámcového rozhodnutí 2008/977/SVV a tedy na článek 35 směrnice 2016/680 uvedený v čl. 11 odst. 1 písm. a) směrnice 2016/681 proto nezajišťuje odpovídající úroveň ochrany v třetí zemi, tím že odkazem na článek 38 směrnice 2016/680 také připouští, aby údaje PNR byly předávány třetím zemím také bez existence rozhodnutí o odpovídající ochraně nebo vhodných záruk. To zejména z důvodu, že pojem výjimky ve smyslu článku 38 směrnice 2016/680 je definován velmi široce. Toto ustanovení totiž umožňuje předávat údaje PNR třetím zemím bez přiměřené úrovně ochrany údajů, je-li to nezbytné v individuálních případech pro účely uvedené v čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680 (prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení) nebo v souvislosti s těmito účely pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků, viz čl. 38 odst. 1 písm. d) a e) směrnice 2016/680.

K otázce 4: Požadovaná strava v rubrice s volným textem

- 54 Podle čl. 6 odst. 4 směrnice 2016/681 nesmí být kritéria, s nimiž útvary pro informace o cestujících členských států automaticky porovnávají údaje PNR, za žádných okolností založena na rasovém ani etnickém původu, politických názorech, náboženském či filozofickém přesvědčení, členství v odborových organizacích, zdraví, sexuálním životě nebo sexuální orientaci.
- 55 Toto ustanovení je ale pouhou proklamací, již protičeří zejména příloha I bod 12 směrnice 2016/681. Prostřednictvím rubriky „obecné poznámky“, která musí být bez výjimky v každém jednotlivém případě povinně předávána útvarům pro informace o cestujících, lze totiž těmto útvarům předávat nepřehledné množství informací, zejména také obzvláště citlivé údaje, které tyto útvary mohou využívat. Pomocí této rubriky by například bylo možno předat informaci o tom, že si cestující přál košer nebo halal jídlo. Z této informace lze ale usuzovat na náboženské přesvědčení dotčené osoby, takže se jedná o obzvláště citlivý údaj ve výše uvedeném smyslu.

K otázce 5: Informace poskytované leteckými dopravci

- 56 Podle čl. 13 odst. 3 směrnice 2016/681 není touto směrnicí dotčena použitelnost směrnice 95/46 na zpracování osobních údajů leteckými dopravci, zejména pokud jde o jejich povinnosti přijmout vhodná technická a organizační opatření na ochranu bezpečnosti a důvěrnosti osobních údajů. Také čl. 21 odst. 2 směrnice 2016/681 stanoví, že použitelnost směrnice 95/46 na zpracování osobních údajů leteckými dopravci není dotčena.
- 57 Směrnice 95/46 byla nahrazena nařízením GDPR (viz čl. 94 odst. 2 GDPR, podle nějž se odkazy na směrnici 95/46 považují za odkazy na nařízení GDPR).
- 58 Podle článku 13 GDPR musí být subjektům údajů v případě získávání osobních údajů poskytnuty informace zde uvedené. Pojem „osobní údaje“ definuje čl. 4 bod 1 GDPR. Shromažďování údajů PNR cestujících a třetích dotčených osob leteckými dopravci představuje získávání osobních údajů v tomto smyslu, letečtí dopravci se tedy v této věci musí řídit článkem 13 GDPR.
- 59 Předkládající soud má za to, že vzhledem k již popsané závažnosti zásahů do základních práv spojených se zpracováním údajů PNR musí být informační povinnosti podrobeny přísným měřítkům.
- 60 Podle názoru předkládajícího soudu mají letečtí dopravci povinnost informovat dotčené osoby podle článků 13 a 14 GDPR, protože v opačném případě by se jednalo o mezeru, která by nebyla slučitelná s články 7 a 8 Listiny. Mohlo by tedy být nezbytné, aby letečtí dopravci informovali cestující explicitně o veškerých, jimi shromažďovaných údajích PNR, o zamýšleném předání útvarům pro informace o cestujících členských států a tamním dalším zpracování datových záznamů včetně pětileté doby jejich uchovávání a o jejich konkrétních právech.

Bez těchto informací totiž dotčení cestující budou sotva schopni vykonávat svá práva. Příslušné ustanovení však směrnice 2016/681 neobsahuje.

- 61 Soudní dvůr již ve svém posudku k dohodě mezi EU a Kanadou uvedl, že pro zajištění dodržování těchto práv je třeba, aby byli cestující vyrozuměni o předání svých údajů PNR do Kanady a využití těchto údajů od okamžiku, kdy tímto sdělením nebude možné ohrozit probíhající vyšetřování vedené veřejnými orgány, na něž se vztahuje zamýšlená dohoda. Taková informace je totiž fakticky nezbytná k tomu, aby tito cestující mohli uplatnit své právo žádat o přístup k údajům PNR, které se jich týkají, a případně o jejich opravu a podat v souladu s čl. 47 prvním pododstavcem Listiny účinný prostředek nápravy před soudem (posudek 1/15 ze dne 26. července 2017, EU:C:2017:592, bod 220).
- 62 Jako příklad nedostatečné informace poskytované leteckým dopravcem cestujícím jsou na tomto místě uváděny pokyny leteckého dopravce, jehož využil žalobce. Společnost Lufthansa AG uvádí na své internetové stránce (<https://www.lufthansa.com/xx/de/informationen-zum-datenschutz>, naposledy zobrazeno dne 11. května 2020) následující informace:

„Kdo je správce?

Německá Lufthansa ... Vás v následujícím informuje o zpracování Vašich osobních údajů...

...

Na koho se mohu obrátit?

Budete-li mít otázky týkající se ochrany osobních údajů, kontaktujte našeho pověřence pro ochranu osobních údajů:

...

Na základě jakých povinností zpracováváme Vaše údaje?

Údaje o cestujících zpracováváme na základě zákonných povinností podle čl. 6 odst. 1 první věty písm. c) GDPR:

Ukládá-li nám to zákon, zpracováváme osobní údaje, abychom... splnili požadavky právních norem v oblasti bezpečnosti ...

Údaje předávané imigračním úřadům:

- *Na základě dohody mezi EU a USA resp. Kanadou o výměně údajů PNR*
- *Na základě Fluggastdatengesetz (zákon o zpracování údajů o cestujících provádějíci směrnicí (EU) 2016/681) v Německu*

- *Předávání údajů API* (Advance Passenger Information), jsme-li povinni poskytnout součinnost při kontrolních činnostech v mezinárodním cestovním ruchu*

**Údaje ze strojově čitelné oblasti cestovního pasu nebo občanského průkazu*

Další informace obdržíte u příslušných orgánů.

...

Kdo obdrží Vaše údaje?

... Vaše údaje [můžeme] předávat níže uvedeným kategoriím příjemců:

...

státní instituce a orgány, např. na základě pravidel pro vstup do země nebo z důvodu policejních a vyšetřovacích činností.

Může se přitom stát, že osobní údaje budou poskytnuty třetím zemím nebo mezinárodním organizacím. V zájmu Vaší ochrany a ochrany Vašich osobních údajů jsou pro takovéto předávání údajů stanoveny záruky podle a v souladu se zákonem stanovenými podmínkami.

V případě, že se tato předání nezakládají na zákonném podkladu nebo jsou-li údaje předávány do země, pro kterou Evropská komise nepřijala rozhodnutí o odpovídající ochraně, používáme standardní smluvní doložky EU.

Jaká práva na ochranu údajů máte?

Pro společnost Lufthansa je prioritou, aby procesy zpracování údajů byly čestné a transparentní. Proto je pro nás velmi důležité, aby dotčené osoby mohly při splnění příslušné zákonné podmínky vykonávat, kromě svého práva vznést námitku, také tato práva:

Právo na informaci, článek 15 GDPR

Právo na opravu, článek 16 GDPR

Právo na výmaz („právo být zapomenut“), článek 17 GDPR

Právo na omezení zpracování, článek 18 GDPR

Právo na přenositelnost údajů, článek 20 GDPR

Právo vznést námitku, článek 21 GDPR

...“

- 63 Tyto informace mohou být nedostatečné a zavádějící. Zejména informace o tom, že údaje API se týkají pouze strojově čitelné části pasu nebo občanského průkazu, je zjevně neúplná. Podle přílohy I bodu 18 směrnice 2016/681 jsou údaje API, jsou-li shromažďovány, předávány včetně mj. letecké společnosti, čísla letu, data, místa a času odletu a příletu, nejedná se tedy jen o strojově čitelné části dokladů totožnosti. Krom toho se nikde neodkazuje na směrnici 2016/681, nýbrž výhradně na FlugDaG. Navíc chybí jakýkoliv odkaz na obsah směrnice 2016/681 nebo FlugDaG. Pro dotčené osoby tedy před rezervací není transparentní, který orgán je útvarem pro informace o cestujících příslušného členského státu, a jak se na tento útvar lze obrátit, jak přesně jsou tam údaje PNR zpracovávány a jak dlouho smí být jejich údaje těmito útvary uchovávány. Vzhledem k tomu se zdá, že informace poskytnutá společností Lufthansa AG cestujícím nespĺňuje požadavky článku 13 GDPR; nemluvě o dalších osobách, které mají být také nahlášeny.

PRACOVNÍ DOKUMENT